

Algemeen directeur FME Frans van Hove over financiële en economische crisis:

Frans van Hove, algemeen directeur van de FME: 'Winstpunt is dat er veel meer aandacht is voor de industrie.' (Foto: YvdH)

Yvonne van der Heijden
ZOETERMEER De financiële en economische crisis hakt er in de industrie heel hard in, zegt algemeen directeur Frans van Hove bezorgd in een interview met Vraag en Aanbod. Vooral in de automotive en de staalproductie en de toeleveranciers van deze sectoren is nu al sprake van een terugval van 30 tot ruim 50 procent. Volgens Van Hove kan het niet anders dan dat er ook in de industrie tienduizenden ontslagen vallen.

Bij het Meldpunt Kredietcrisis van FME, de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie, hebben zich in de afgelopen twee maanden een kleine honderd lid-bedrijven gemeld omdat ze werkdienstvermindering overwegen. Eenzelfde aantal klopte aan voor hulp en ondersteuning bij de reorganisatie van het bedrijf. De inkoopmanagersindex van de Vereniging voor Inkoopmanagement (NEVI) geeft aan dat de bedrijvigheid in de Nederlandse industrie in december tot een dieptepunt is gedaald en nog lager was dan het laagterecord de maand ervoor.

Cijfers over banenverlies en het

aantal ontslagen dat dreigt in de technologische sector kan Van Hove niet geven. Hij verwijst naar de decemberraming van het Centraal Planbureau (CPB). Daarin wordt tot en met volgend jaar een toename van tweehonderdduizend werklozen verwacht. Van Hove: 'Het kan niet anders dan dat er ook in de industrie tienduizenden ontslagen vallen. In gesprekken met ondernemers komt een wisselend beeld van de orderportefeuilles naar voren. Maar vooral in de automotive en de toeleveranciers van die sector, de chip- en staalproductie is nu al sprake van een dramatische terugval van 30 procent tot meer dan 50 procent.'

Werkdijvermindering

Met de tijdelijke regeling die werkdienstvermindering mogelijk maakt, heeft minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op de juiste manier gehoor gegeven aan de lobby van onder meer FME om de industrietegemoet te komen in deze barre economische tijden, meent Van Hove. Bedrijven die door de kredietcrisis een acuut omzetverlies lijden, kunnen een verzoek indienen voor de regeling werkdienst-

'Industrie komt er sterker uit'

vermindering voor hun werknemers. De werkdienstvermindering is voor zes weken en kan daarna drie keer worden verlengd.

Op 1 januari hadden 164 bedrijven toestemming gekregen om gebruik te maken van deze maatregel. Het gaat om ruim 260.000 uur werkdienstvermindering. Van bijna evenveel bedrijven is de aanvraag afgewezen.

De kritiek van ondernemers en vakbonden dat de regeling, die op 15 januari afloopt, te beperkt en te bureaucratisch is en dat de voorwaarden te streng zijn, deelt Van Hove niet. 'Kritiek is altijd mogelijk, maar het is heel juist dat de werkdienstvermindering is neergezet als een tijdelijk middel en dat er strenge condities aan worden verbonden om misbruik te voorkomen. Wij willen wel spoedig met minister Donner overleggen over verlenging van de maatregel. De nood bij de bedrijven wordt pas echt zichtbaar in de loop van het eerste kwartaal.'

Atradius

Van Hove benadrukt dat de kredietcrisis naast het effect op de werkgelegenheid, meer 'hele vervelende gevolgen' heeft. Als eerste noemt hij de opstelling van (export)kredietverzekeraar Atradius, die sinds begin vorig jaar behoort tot de Spaanse kredietverzekeraar Crédito y Caución. Van Hove: 'In feite is Atradius een dochtermaatschappij van een Spaanse onderneming. Die bepaalt hoe de Nederlandse dochter moet handelen en daarbij is winstgevendheid voor het Spaanse moederbedrijf het uitgangspunt. In Nederland bestaat door privatisering en buitenlandse overname geen organisatie meer die in samenwerking met de overheid zorgt voor de herverzekering van exportkredieten. Bedrijven lopen nu onnodig megaorders mis. Minister Bos van Financiën zal maatregelen moeten nemen want de exportkredietverzekering is als exportinstrument waardeloos geworden.'

Garantiefonds

Een garantiefonds van het rijk waarop bedrijven uit de technologische sector kunnen terugvallen als zij problemen ondervinden bij de financiering van exportorders, ziet Van Hove als een reële mogelijkheid de industrie een steun in de rug te geven. 'Zo'n garantie-

fonds zal zeker soelaas bieden voor de technologische industrie. Van de productie in onze sector gaat 60 procent naar het buitenland en van de totale Nederlandse uitvoer komt 40 procent uit de technologische industrie. We zullen in het overleg met het kabinet het belang van een garantiefonds onderstrepen.'

Het kabinet heeft in de afgelopen maanden al wel maatregelen genomen om bedrijven in de technologische sector tegemoet te

komen maar het is niet genoeg, stelt de algemeen directeur van FME. 'De overheid heeft niet zitten niksen. Zo zijn het borgstellingkrediet uitgebreid en vervroegde afschrijvingen mogelijk gemaakt. Maar de overheid moet wel doorgaan met het treffen van stimulerende maatregelen. FME wil bijvoorbeeld dat de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk wordt verruimd. Deze WBSO-regeling geeft hightech ondernemingen de mogelijkheid op een hogere belastingaftrek. Dat kan voorkomen dat bedrijven innovaties op de lange baan schuiven omdat ze te weinig geld hebben', redeneert Van Hove.

Voorspellingen

Het is volgens Van Hove nog te vroeg om een voorspelling te doen over de verdere ontwikkelingen dit jaar. 'In april zullen ondernemers meer zicht hebben op de situatie. Dan kan een betrouwbaarder beeld geschetst worden van de verwachtingen voor 2009.'

Waar de economische opleving vandaan moet komen, is ook voor Van Hove de grote vraag. 'Het probleem is dat de recessie zich in een ijtempo heeft voltrokken en wereldwijd is. Neem de VS: in 1982 spaarden de Amerikanen 15 procent van hun inkomen, nu is de spaarquote nul procent. Het consumentenvertrouwen is in de VS diep geraakt. Daar zie ik de oplossing niet meteen liggen.'

Barack Obama die vanaf 20 januari president van de Verenigde Staten zal zijn, kan op de langere termijn misschien wel een verschil gaan maken, denkt Van Hove hardop. 'Een sterke president geeft vertrouwen, maar van charisma alleen kun je geen wonderen verwachten.' Obama wil met een hulpplan voor de Amerikaanse economie dat

meer dan 750 miljard dollar kost de crisis te lijf gaan. Behalve investeringen in infrastructuur, renovatie van schoolgebouwen en alternatieve energie wil Obama de belastingen voor burgers en bedrijven verlagen. 'Ik hoop dat het helpt', zegt van Hove. 'De bedragen zijn heel groot en bedoeld om de

economie weer vlot te trekken. Bij alle maatregelen moet wel worden beseft dat het ook weer moet worden terugverdiend.'

China komt ondanks zijn omvangrijke finan-

ciële reserves niet in aanmerking als aanjager van de wereldeconomie. 'China heeft alleen jaarlijks een economische groei nodig van 8 procent om voldoende banen te kunnen scheppen voor de dertig miljoen schoolverlaters. Bovendien kan China pas als motor van de wereldeconomie dienstdoen als het op grote schaal uit het Westen gaat importeren. Daarvoor moet de koopkracht van de Chinezen eerst flink omhoog zodat de binnenlandse consumptie wordt aangewakkerd. Maar daarvoor is nog een lange weg te gaan. Europa zou misschien tot zijn eigen verbazing wel eens beter uit de crisis kunnen komen dan het zelf denkt. Het is een sociaal stabiel continent met gemiddeld een behoorlijk goed opgeleide bevolking waardoor de factor arbeid kwaliteit heeft. Vooral ook de bijdrage van de Oost-Europese landen die in de afgelopen jaren zijn toegetreden tot de Europese Unie moet niet worden uitgevlakt.'

Winstpunt

De economische crisis heeft in de ogen van Van Hove ook goede kanten. 'Winstpunt is dat er meer aandacht is voor de industrie. Er wordt in brede kring erkend dat de industrie door haar innovatieve karakter duurzame oplossingen kan bieden voor maatschappelijke vraagstukken, zoals het milieu, de energievoorziening en de gezondheidszorg. FME heeft bijvoorbeeld de technologische industrie naar voren geschoven om het klimaatprobleem op te lossen. De recessie gaat voorbij en de technologische industrie zal sterker uit de crisis tevoorschijn komen met duurzame oplossingen die de kwaliteit van de samenleving raken. Door de crisis staat de industrie niet meer naast de samenleving maar er midden in.'

'Door de crisis staat de industrie niet meer naast de samenleving maar er midden in'